

VYUŽÍVÁNÍ ÚČETNÍCH INFORMACÍ STÁTU

7. 4. 2026, Praha

Výsledky společného projektu NKÚ a FFÚ VŠE v Praze

David Procházka, katedra finančního účetnictví a auditingu

Luboš Rokos, odbor finančního auditu NKÚ

Obsah

1. **Cíl projektu** (Procházka)
2. **Metodologie řešení a výstupy** (Procházka)
3. **Hlavní výsledky projektu** (Rokos)
4. **Doporučení** (Rokos)
5. **Otázky & diskuze** (Procházka & Rokos)

1

CÍL PROJEKTU

Cíl projektu

Účetnictví je základním informačním nástrojem pro ekonomická rozhodování uživatelů

Reforma účetnictví státu směrem k posílení aktuálního účetnictví zvýšila potenciál pro kvalitní rozhodování

Cílem projektu je zmapovat, kdo jsou uživatelé účetních informací státu, o jaké informace se primárně zajímají a jak je využívají

Závěry a doporučení jako nezávislá zpětná vazba pro regulátora účetnictví & základ pro navazující diskuze v národním i mezinárodním kontextu

Motivace

„Kdo je uživatelem účetních informací státu?“
přetrvávající vědecká otázka v mezinárodním kontextu.

Implementační problémy v praxi (zkušenosti na základě školení, odborných konzultací, výkonu auditorské profese).

Byť není systematizovaná evidence, dílčí zjištění z kvalifikačních prací indikují rozdíly v účetním výkaznictví jednotek VS, což může mít vliv na rozhodování uživatelů.

Kontrolní akce č. 17/36 Účetní reforma v oblasti veřejných financí (zaměřená na MF a ČSÚ)

- chybějící vyhodnocování přínosů a nákladů
- nevyužívání aktuálních dat pro účely rozpočtů či závěrečných účtů

Dílčí zjištění v rámci ostatních kontrolních akcí.

2

METODOLOGIE ŠETŘENÍ

Etapy řešení

1. etapa (2021-2022):

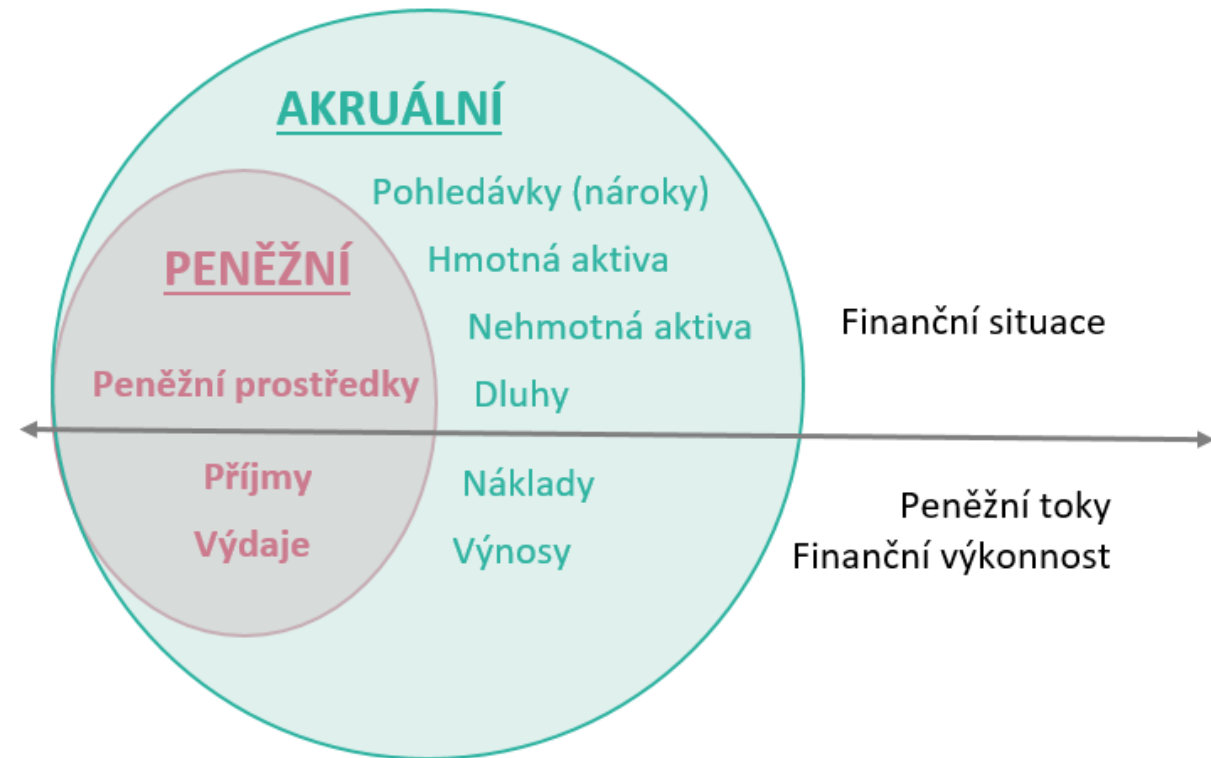
- rešerše relevantní zahraniční vědecké literatury a odborných studií
- identifikace potenciálních skupin uživatelů a jejich informačních potřeb
- vypracování 1. zprávy jako východiska pro 2. etapu (empirické šetření): listopad 2021
- prezentace průběžných zjištění

2. etapa (2023-2026):

- sběr dat (dotazníková šetření, rozhovory, databáze) a jejich zpracování (včetně analýzy kontrolních nálezů)
- vypracování závěrečné zprávy
- prezentace hlavních výsledků projektu

Závěry 1. fáze projektu

- Účetnictví státu je nedílnou součástí veřejné služby
- **Cíl:** poskytnout srozumitelné a užitečné finanční informace o hospodaření VS pro kvalifikované rozhodování, řízení a veřejnou kontrolu
- Do jaké míry uvedený cíl naplňuje peněžní báze a proč by měla být preferovaná báze akruální?

Závěry 1. fáze projektu

Jakou roli účetnictví v rámci reformy hraje?

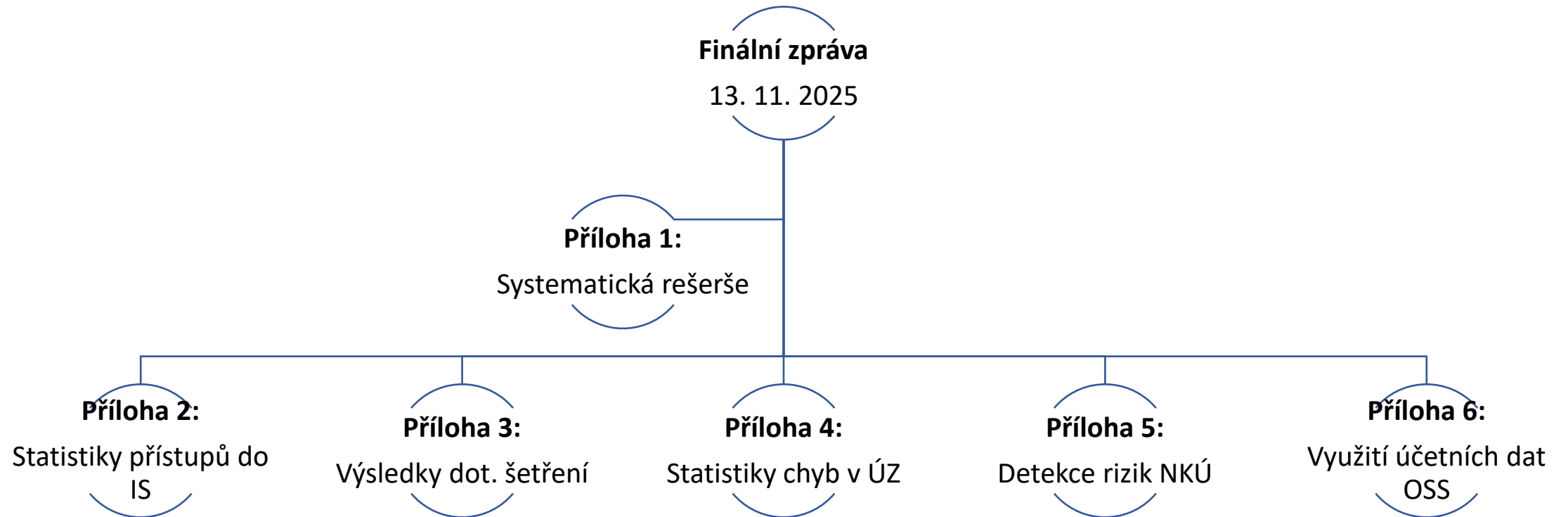
- **Technicko-rationální** (nástroj pro zlepšování rozhodování)
- **Socio-politická** (nástroj racionalizace jednání organizací vůči členům či získání výhody při jednáních)
- **Institucionální** (nástroj legitimizace organizace vůči externím stakeholderům).

V tomto kontextu je důležité nepovažovat reformu účetnictví za čistě technickou záležitost, nýbrž za podstatný prvek veřejné volby, která přesahuje vlastní hranice účetního výkaznictví veřejného sektoru.

Postup řešení 2. fáze projektu

- Dotazníkové šetření interní uživatelé (ministerstva)
  - informační podpora vnitřního řízení
  - využití rozpočtových informací pro vnitřní řízení
  - využití účetních informací pro interní řízení
  - využití účetních informací externími uživateli
- Dotazníkové šetření externí uživatelé (politici, analytici, neziskový sektor)
- Rozhovory se specifickými uživateli (ČSÚ, ČNB, MF, NRR)
- Kontrolní nálezy NKÚ
  - analýza 59 kontrolních akcí zaměřených na ověření správnosti sestavení účetních závěrek

Struktura závěrečné zprávy

3

HLAVNÍ VÝSLEDKY PROJEKTU

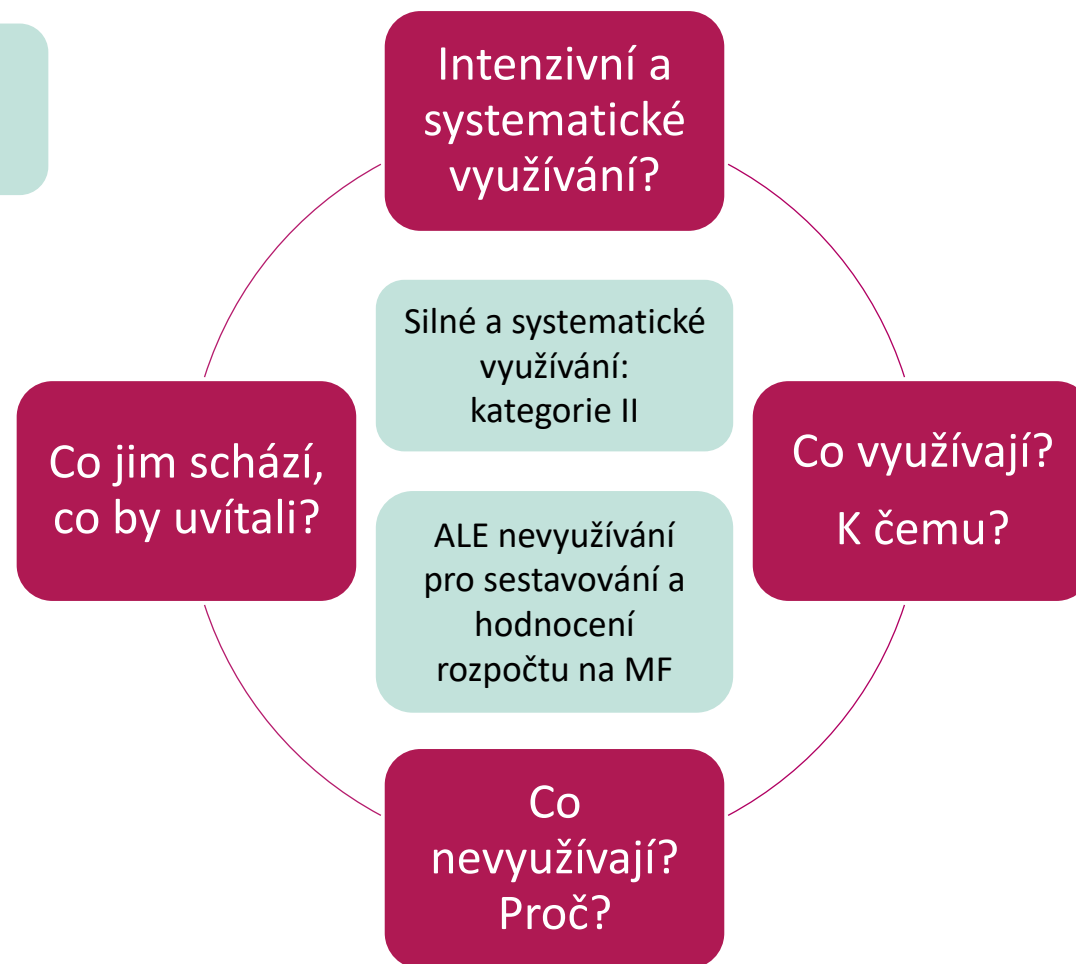
Externí uživatelé

Politici, analytici,
poradci, neziskový sektor

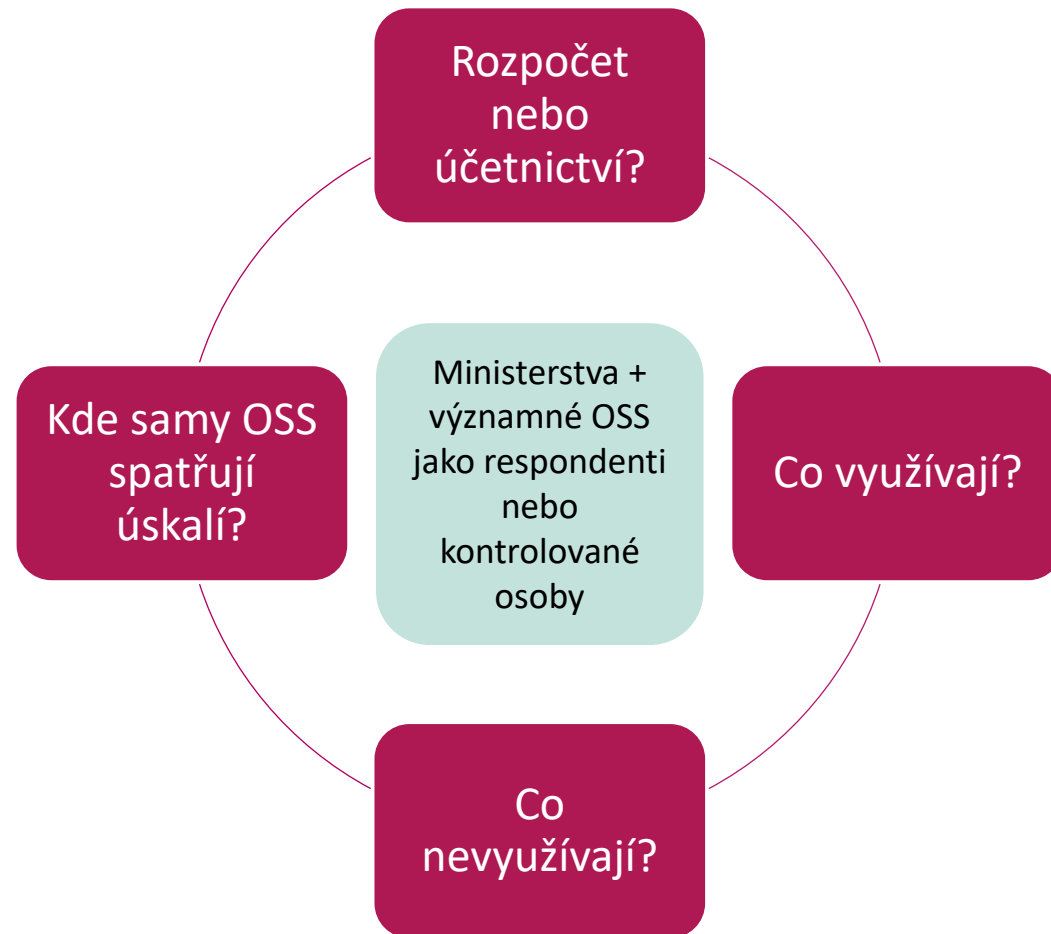
ČSÚ, ČNB, NRR, MF

Celkově lze konstatovat, že při využívání účetních informací představují souhrnné výstupy a účetní závěrky pro většinu respondentů hlavní zdroj dat, zatímco ostatní informační zdroje jsou využívány spíše selektivně.

Přednost ČR v oblasti účetnictví státu: uživatelsky přívětivá dostupnost účetních i rozpočtových informacích v portálu MF – Monitor státní pokladny.

Interní uživatelé

Silnější využívání rozpočtových než účetních (akruálních) informací

- 👍 údaje rozvahy, výkazu zisku a ztráty
- 👎 podrozvaha, zbylé výkazy (VK, CF)

Jak NKÚ na základě kontrol hodnotil nevyužívané výkazy?

- nemožnost komentování významných zůstatků na podrozvahových účtech v příloze a nejasná pravidla jejich oceňování
- vysoká chybovost v rámci podrozvahy a při sestavování přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu

Závěry

- 👍 Účetnictví státu v ČR má **potenciál sloužit**.
- 👍 Účetnictví státu jako podklad **pro makroekonomické a statistické účely** je na vysoké úrovni a je pro tyto účely široce využíváno. Některé údaje účetní závěrky jsou však pro tyto účely využívány jen příležitostně či vůbec.

Současná struktura účetních výkazů ve veřejném sektoru a jejich využívání ukazuje na možnost jejich zjednodušení.

- 👎 Nepotvrdilo se systematické využívání účetních výkazů jednotek státu pro **rozhodování uživatelů**.
- 👎 **Podrozvahové položky** nejsou běžně využívány, případně jen dílčí údaje v konkrétních případech.
- 👎 Nepotvrdilo se využívání účetnictví státu **pro přípravu rozpočtu či srovnávání výsledků hospodaření s rozpočtem**, tedy s plánem hospodaření s peněžními prostředky státu.

4

DOPORUČENÍ

Podrozvahové účty vybraných ÚJ v ČR

Popis dle zprávy (dle kontrol NKÚ)

9 % zápisů
v KA FA NKÚ

Terminologie v mezinárodním prostředí

Účtuje se - podvojně

1.1 majetek a závazky
(drobný, vyřazené,..)

1.2 podmíněné pohledávky,
podmíněné závazky

1.3 ostatní podmíněná
aktiva, ostatní
podmíněná pasiva

v podstatě jistá a očekávaná

- úhrada/inkaso je fakticky rozpočtované)
- typicky zasmluvněné případy

podmíněná specifickým rizikem

- mohou/nemusí nastat (alternativní)
- ukazují na riziko (finanční, fiskální, ...)

nejistá/neočekávaná k plnění

- hypotetické

commitments

contingent

- - -

Ad 1.2: v ČR se účtují (podvojně), vykazují v příloze (ÚZ), uvádějí v PAP, konsolidují do výkazů za ČR. Ani významné zůstatky se v ÚZ nekomentují, přitom poznaná praxe (NKÚ) oceňování, materiality ... se velmi LIŠÍ

Příklad z souhrnných výkazů za ČR rok 2024: skupina P.VII Další podmíněné závazky:

Σúčet 971 Kr. podmíněné závazky ze smluv o pořízení DM + ... + 982 Dl. podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových + ... = 881 mld. Kč (minulé období: 748 mld. Kč)

971: 23 mld. Kč (24 mld. Kč);

982: 52 mld. Kč (50 mld. Kč)

Doporučení pro...

MF

- 1.1 posílit využívání účetních informací v **rozpočtovém** procesu
- 1.2 zajistit větší důraz na praktickou využitelnost vykazovaných dat
- 1.3 podporovat **vzdělávání a** profesní rozvoj

INTERNÍ UŽIVATELE

- 2.1 podporovat zvyšování kvality a vypovídající schopnosti vykazovaných informací
- 2.2 podporovat propojení účetního a **rozpočtového** systému a systematicky využívat účetní informace pro řízení

EXTERNÍ UŽIVATELE

- 3.1 podporovat **vzdělávání a** využívání metodické podpory

5

OTÁZKY & DISKUZE

David PROCHÁZKA

prochazd@vse.cz

Luboš ROKOS

lubos.rokos@nku.gov.cz

DĚKUJEME VÁM!